

ԱԶԴԱՐԱՐ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ՀԱՅՈՑ ՔՈՒԷՅԹԻ ԵՎ ԱՐԱՐԱԿԱՆ ԾՈՑԻ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ԹԵՄԻՆ
P.O.Box: 8157, Salmiyeh 22052- Kuwait. Tel: 965-25614392, Fax: 965-25638312, e-mail: prelacy@armenianprelacykw.org

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 2. Տարի, Թիւ 244, Ուրբաթ, 15 ՕԳՈՍՏՈՍ, 2014

ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ

Հաղորդագրութիւն

ՀՄԸՄ-ի Կեդրոնական վարչութիւնը քառամեայ նստաշրջանի (2011-2015) իր երրորդ լիագումար նիստը գումարեց 3-5 Օգոստոս 2014-ին, Երեւանի մէջ:

Կեդրոնական վարչութիւնը նախ եւ առաջ անդրադարձաւ երկրորդ լիագումարով տրուած որոշումներու գործադրութեան եւ հետապնդելի կարգ մը գործունէութիւններուն:

Ապա՝ կարեւոր նկատելով միութեան կազմակերպական հոլովոյթը, լսեց շրջաններու եւ մեկուսի շրջաններու մասին ամփոփ գեկուցում մը եւ, հիմնուելով կարգ մը շրջաններու դիմագրաւած դժուարութիւններուն վրայ, յետ քննարկման կատարեց եզրայանգումներ՝ ամէնէն կարճ ժամանակամիջոցին ապահովելու անոնց բարւոք լուծումը:

Կեդրոնական վարչութիւնը հանգամանօրէն անդրադարձաւ Համա-ՀՄԸՄ-ական 9-րդ մարզախաղերուն, որոնք երկրորդ անգամ ըլլալով կայացած էին Հայաստանի մէջ, 2013-ին: Քննարկելէ ետք Կեդրոնական մարզական յանձնախումբի տեղեկագիրը եւ նկատի ունենալով ձեռնարկին արձանագրած անդրադարձն ու յաջողութիւնները, որոշեց Համա-ՀՄԸՄ-ական մարզախաղերը ասկէ ետք նախընտրաբար կազմակերպել Հայաստանի մէջ:

Կեդրոնական վարչութիւնը կարեւորութեամբ ընդգծեց Կեդրոնական սկաուտական յանձնախումբին իրականացուցած սկաուտական դաստիարակչական ծրագիրները, զորս կարելի եղած էր գործադրել խորհրդածողովի միջոցով, ցամաքամասային դրութեամբ խմբապետներու վերաորակաւորման դասընթացքով եւ բարձրաստիճան խմբապետներու յատուկ «Արարատեան» կարգով:

Կեդրոնական վարչութիւնը կանգ առաւ նաեւ աշխատանքներուն վրայ Համա-ՀՄԸՄ-ական 10-րդ բանակումի, որ արդէն տեղի ունեցաւ 31 Յուլիսէն 9 Օգոստոս 2014,

Բիւրականի մէջ վարչութիւնը գնահատեց բանակատեղիի հողատարածքին ընդարձակումը եւ շինարարական աշխատանքները, որոնց մեծապէս սատար հանդիսացած էին հայրենի պետութիւնն ու «Փիւնիկ» մարդկային պաշարներու հիմնադրամը:

Կեդրոնական վարչութիւնը որոշեց «Միհրան Շիմշիրեան»-ի անուան սկաուտական ֆոնտին գումարը յատկացնել սկաուտական կարգերու 7 գիրքերու համացանցի վրայ տեղադրման ծրագիրին՝ զանոնք էլեկտրոնային տարբերակի վերածելէ ետք:

Կազմը այս քառամեակին եւս յառաջ մղեց մշակուած ռազմավարական ծրագրի գործնականացման հոլովոյթը՝ առիթ ստեղծելով, որ շրջաններու մէջ կիրարկուի ըստ կարելւոյն հանգրուանային դրութիւնը, միշտ յառաջընթաց զարգացում ապահովելով:

Կեդրոնական վարչութիւնը առաջադրեց նաեւ 11-րդ Պատգամաւորական ժողովին ներկայացնել ռազմավարական ծրագրի յանձնախումբի մշակած յաւելուած կանոնագիրը, որ առաւել եւս պիտի դիւրացնէ անոր գործադրութեան ուղեգիծը:

Կարելոր նկատելով Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեակի ոգեկոչման նախաձեռնութիւնները՝ վարչութիւնը որոշեց ամէնուրեք խիտ շարքերով գործօն եւ աշխուժ մասնակցութիւն բերել, ինչպէս նաեւ գաղութներուն մէջ ՀՄԸՄ-ի շարքերուն մէջ կազմակերպել յաւուր պատշաճի ձեռնարկներ:

Նկատի ունենալով 2015-ին կայանալիք Համահայկական մարզախաղերը, որոնք պիտի կատարուին Հայոց ցեղասպանութեան 100-ամեակի ձեռնարկներուն ծիրին մէջ, Կեդրոնական վարչութիւնը շրջաններու բոլոր մարզախումբերուն պիտի թելադրէ առաւելագոյն թիւերով մասնակցիլ մարզախաղերուն:

Կեդրոնական վարչութիւնը «Մարզիկ» պաշտօնաթերթի բովանդակութիւնը եւ անոր կարելորութիւնը գնահատելով՝ անդրադարձաւ նաեւ անոր դիմագրաւած նիւթական լուրջ դժուարութիւններուն եւ առաջադրեց քննական յատուկ թղթածրարով մը ներկայանալ 11-րդ Պատգամաւորական ժողովին:

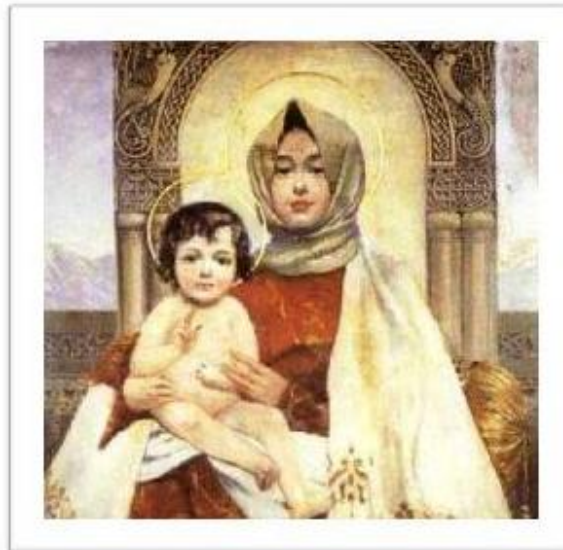
Կեդրոնական վարչութիւնը՝ ի տես աշխարհատարած միութեան աշխատանքներուն, կը հաստատէ, որ անոնք վճռուած են յաջողութեամբ պսակուիլ, հակառակ ամէն տեսակ մարտահրաւերներուն, շնորհիւ միութեան ներշնչած ոգիին ու կամքին եւ անոր նուիրական նշանաբանին՝ «Բարձրացի՛ր-Բարձրացո՛ւր»-ին:

ՀՄԸՄ-Ի ԿԵՂՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՍՐԲՈՑ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ
ԹԱՂԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ - ՔՈՒԷՅԹ

**ՎԵՐԱՓՈԽՈՒՄՆ
ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ**

Աստուածածնայ Վերափոխման տօնին առիթով, Ուրբաթ 15 Օգոստոսին, Սրբոց Վարդանանց եկեղեցոյս մէջ տեղի պիտի ունենայ հանդիսաւոր, սուրբ եւ անմահ պատարագ, ապա հայաստանեայց եկեղեցոյ յատուկ խաղողի օրհնութիւն:

Այս առիթով պիտի պատարագէ, յաւուր պատշաճի քարոզէ
եւ խաղողօրհնութիւնը կատարէ,

Թեմիս բարեջան Կաթողիկոսական Փոխանորդ՝

Գեղպ. Տէր Մասիս Ծ. Վրդ. Զօպույեան:

Կոչ կ'ուղենք մեր համայնքի զաւակներուն, որ մասնակից դառնան այս
առիթին, հաղորդուելու օրուան խորհուրդով:

Ծանօթ:

- Այն հաւատացեալները, որոնք եկեղեցոյ խաղող պիտի ընծայեն, կը խնդրենք, որ լուացուած եւ փոքր տոպրակներով բերեն:
- Այն հաւատացեալները, որոնք եկեղեցոյ խաղող պիտի ընծայեն, սակայն հնարաւորութիւն չունին լուալու եւ տոպրակներով բերելու, կը խնդրենք, որ իրենց ընծաները եկեղեցի բերեն Ուրբաթ առաւօտեան ժամը 10-ին:

ԹԱՂԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՍՐԲՈՑ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ - ՔՈՒԷՅԹ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

«Սեպտեմբերին Հայաստան-Թուրքիա Սահմանի Բացման Վերաբերեալ Լուրը Անհիմն է» Կ'ըսէ Թիրքոյլու

«Արմէնփրես» կը հաղորդէ, որ Թուրքիոյ նախագահի արտաքին քաղաքականութեան հարցերով խորհրդական Կիրճան Թիրքոյլու ԱԳԱ լրատու գործակալութեան յայտնած է, որ Սեպտեմբերին Հայաստան-Թուրքիա սահմանի բացման վերաբերեալ լուրը անհիմն է:

«Այս տեղեկատուութիւնը որեւէ հիմք չունի: Իգտիբէն մինչեւ Հայաստանի հետ սահմանին վրայ գտնուող Ալիճանի սահմանային անցակէտ տանող ճամբաներու կուպրապատումը կը կատարուի ոչ թէ սահմանի բացման, այլ այդ շրջանի բնակիչներու յարմար տեղաշարժին համար», յայտարարած է Թիրքոյլու:

Փութին Եւ Նազարպայեւ Քննարկեցին Սոչիի Հանդիպումը

Չորեքշաբթի օր Ռուսիոյ եւ Ղազախստանի նախագահները ունեցան հեռաձայնային հաղորդակցութիւն մը, որուն ընթացքին շարք մը այլ հարցերու կողքին քննարկեցին Հայաստանի, Ազրպէյճանի եւ Ռուսիոյ նախագահներու՝ Սոչիի մէջ վերջերս տեղի ունեցած հանդիպումը:

Ղազախստանի նախագահի մամլոյ ծառայութիւնը հաղորդեց, որ Փութին Նազարպայեւը իրազեկեց Ազրպէյճանի եւ Հայաստանի նախագահներու հանդիպման արդիւնքներուն մասին:

«Կողմերը քննարկեցին առկայ դժուարութիւնները եւ յայտնեցին իրենց դիրքորոշումները դարաբաղեան տագնապի հարցին նկատմամբ», ըսուած է պաշտօնական հաղորդագրութեան մէջ:

12-13 Օգոստոսին՝ Զինադադարի 55 Խախտում, 400 Կրակոց

Լեռնային Ղարաբաղի պաշտպանութեան բանակին տուեալներով՝ 12-13 Օգոստոսին Ղարաբաղի եւ Ազրպէյճանի զօրքերու շփման գիծին վրայ հակառակորդին կողմէ զինադադարի դրութիւնը խախտուած է շուրջ 55 անգամ, տարբեր տրամաչափի հրաձգային զինատեսակներէ հայ դիրքապահներու ուղղութեամբ արձակուած է աւելի քան 400 կրակոց:

«Պաշտպանութեան բանակի յառաջապահ զօրամասերուն կողմէ ձեռնարկուած պատասխան գործողութիւններուն իբրեւ արդիւնք հակառակորդի աշխուժութիւնը կասեցուած է: Հայ դիրքապահները առաջնագիծի ամբողջ երկայնքին կը շարունակեն վստահօրէն վերահսկել սահմանային իրավիճակը», ըսուած է Լեռնային Ղարաբաղի պաշտպանութեան նախարարութեան մամլոյ ծառայութեան հաղորդագրութեան մէջ:

Լեւոն Հայրապետեան Դատական Լսումներու Ժամանակ Անհանգստացած Է

Մոսկուայի քաղաքային դատարանին մէջ Չորեքշաբթի օր տեղի ունեցաւ Ռուսիոյ Եւրոմագիստրատի մէջ բնակող հայ գործարար Լեւոն Հայրապետեանի խափանման միջոցի վերաբերեալ փաստաբաններուն ներկայացուցած միջնորդութեան քննութիւնը, որուն ընթացքին հայ բարերարին առողջական վիճակը կտրուկ կերպով վատթարացաւ:

Ըստ Լեւոն Հայրապետեանի ֆէյսպուքեան էջին, հայ գործարարը դատական նիստին կը մասնակցի տեսակապի, պատկերասփռումի միջոցով:

«Լեւոն Հայրապետեան անհանգստացաւ, եւ 40 վայրկեան բժիշկները չմտեցան գոնէ սրկուով կատարելու համար», գրուած է էջին մէջ:

«ՌԻԱ Նովոսթի» կը յայտնէ, որ Հայրապետեան ելոյթ ունենալով խօսած է ապօրինութիւններու մասին, ապա բռնած է սիրտը եւ գանգատած վատ զգացողութենէն: Փաստաբանները խնդրած են անոր օգնութիւն ցուցաբերել մեկուսարանին մէջ, իսկ իրենք պատրաստ էին շարունակելու դատը, սակայն դատարանը որոշած է ընդմիջում մինչեւ 15 Օգոստոս:

Ըստ պաշտպանութեան տուեալներուն, Հայրապետեան սրտի անկանոն աշխատանքի եւ անօթներու կապուած խնդիրներ ունի:

Զախարով եւ Շիրվինտ դատարանէն կը խնդրեն երաշխաւորագիրով ազատ արձակել Հայրապետեանը:

Լեւոն Հայրապետեանի պաշտպանութիւնը կը խնդրէ զայն ազատ արձակել երաշխաւորութեամբ խումբ մը մարդոց, որոնց շարքին են Մարք Զախարով եւ Ալեքսանտր Շիրվինտ:

Հայրապետեանին երաշխաւոր ըլլալու պատրաստակամութիւն յայտնած են նաեւ անոր հարազատները, ակադեմականներ, ինչպէս նաեւ Ռուսիոյ մէջ հայ առաքելական թեմի առաջնորդը:

Որպէսզի դատարանը համոզեն, որ ազատ արձակման պարագային իրենց պաշտպանեալը չի փախչիր եւ չի փորձեր խանգարել քննութիւնը, փաստաբանները գործի նիւթերուն կցած են անոր բնութագիրները եւ բարեգործութեան եւ մշակոյթին օժանդակելու համար տրուած բազմաթիւ մրցանակները:

Հայրապետեանին զօրակցելու համար դատարան եկած էին անոր հարիւրէ աւելի հարազատներ եւ ընկերներ:

Սարգսեան Շնորհաւորեց Էրտողանը՝ Թուրքիոյ Նախագահ Ընտրուելուն Առիթով

Նախագահ Սերժ Սարգսեան շնորհաւորական ուղերձ մը յղեց Ռեճեփ Թայիփ Էրտողանին, Թուրքիոյ նախագահի պաշտօնին ընտրուելուն առիթով:

Ուղերձին մէջ ըսուած է. «Ձերդ Գերագանցութիւն, կը շնորհաւորեմ ձեզ Թուրքիոյ Հանրապետութեան նախագահի պաշտօնին ընտրուելու առիթով: Ձեզի կը մաղթեմ քաջատողջութիւն, իսկ Թուրքիոյ ժողովուրդին՝ բարեկեցութիւն եւ յառաջընթաց: Ստանձնելով Թուրքիոյ Հանրապետութեան նախագահի պաշտօնը, դուք անկասկած ունիք կարելիութիւն ձեր եռանդը ներդնելու մեր կողմէ ձեռք բերուած երկկողմ համաձայնութիւնները առանց նախապայմաններու կեանքի կոչելու գործին մէջ: Ընդունեցէք խնդրեմ, պարոն նախագահ, խորին յարգանքներուս հաւաստիքը»:

Նաեւ՝ Ֆրանսայի Նախագահը

Նախագահ Սերժ Սարգսեան նախանցեալ օր շնորհաւորական նամակ մը յղեց Ֆրանսայի նախագահ Ֆրանսուա Հոլանտին՝ անոր ծննդեան 60-ամեակին առիթով:

Շնորհաւորական նամակին մէջ մասնաւորապէս նշուած է. «Ձեզի կը մաղթեմ երջանկութիւն եւ յաջողութիւններ, ի նպաստ բարեկամ Ֆրանսայի ժողովուրդին բարգաւաճման եւ միջազգային ասպարեզին մէջ ձեր երկրի հեղինակութեան առաւել ամրապնդման: Կրկին իմ անկեղծ երախտագիտութիւնս կը յայտնեմ ձեզի, հայ – ֆրանսական բարեկամութեան ամրապնդման գործին մէջ ձեր անձնական դերակատարութեան, ինչպէս նաեւ մեզի համար կենսական նշանակութիւն ունեցող Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդրի խաղաղ լուծման ուղղուած ձեր շարունակական ջանքերուն եւ անկեղծ հոգածութեան համար»:

«Մինսքի Խմբակի Համանախագահները Յառաջիկային Պիտի Այցելեն Շրջան» Կ'ըսէ Ուորլիք

ԵԱՀԿ-ի Մինսքի խմբակի ամերիկացի համանախագահ Ճէյմս Ուորլիք ազրպէյճանական ԱՓՍ լրատու գործակալութեան յայտնած է, որ ԵԱՀԿ-ի Մինսքի խմբակի համանախագահները մտադիր են յառաջիկային այցելելու շրջան, սակայն այցելութեան թուականները տակաւին չեն ճշդուած:

«Մոչիի քննարկումները շարունակելու եւ դարաբաղեան տագնապի խաղաղ լուծման հոլովոյթը յառաջ մղելու նպատակով նախագահները կրնան հանդիպիլ աշնան: Համանախագահները պատրաստ են աջակցութիւն ցուցաբերելու՝ բանակցութիւններուն մէջ յառաջընթաց արձանագրելու համար: Հայ եւ ազրպէյճանցի ժողովուրդները պէտք է հասկնան, որ շարունակուող տագնապը չի բխիր իրենց պետութիւններուն շահերէն: Յոյսով եմ, որ մարդիկ թեր կ'արտայայտուին խաղաղութեան», ըսած է ան:

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Թուրքիոյ Մէջ Խորհրդարանական Կառավարման Համակարգի Վերջալոյսը

Կիրակի, 10 Օգոստոսին Թուրքիոյ մէջ տեղի ունեցած նախագահական ընտրութեան արդիւնքը եկաւ ազդարարելու Թուրքիոյ մէջ խորհրդարանական կառավարման համակարգի վերջալոյսը: Համաժողովրդային քուէարկութեան ճամբով՝ Ռեճեփ Թայիփ Էրտողանի արձանագրած յաղթանակով երկիրը իրողապէս անցում կատարեց դէպի նախագահական կառավարման համակարգ՝ սպասելով նոր սահմանադրութեան մը որդեգրումով այդ փոփոխութեան տէ՛ր Ժիրէ ամրագրման:

Էրտողանի նպատակը գործադիր իշխանութիւնը ամբողջութեամբ իր ձեռքը կեդրոնացնելն էր, եւ այժմ ան ճիշդ այդ մէկը կատարելու առիթը ունի: Յատկանշական է, որ անոր նախագահութեան աջակցող քուէարկողներուն համեմատութիւնը աւելի բարձր էր, քան 2011-ի խորհրդարանական ընտրութեան ընթացքին իր ղեկավարած Արդարութիւն եւ բարգաւաճում կուսակցութեան նկատմամբ զօրակցութիւնը, ինչ որ նորընտիր նախագահին կ'ապահովէ քաղաքական յաւելեալ կէտեր եւ կ'ամրապնդէ միապետութեան հաստատման վտանգը՝ նկատի ունենալով Էրտողանի խառնուածքը:

Այժմ կը մնայ այս ձեռքբերումը սահմանադրութեան մէջ ամրագրել, եւ Էրտողանի քաղաքական ասպարէզը հասած պիտի ըլլայ իր գազաթնակէտին, որմէ ետք եթէ չյաջողի քրտական ու հայկական հարցերը լուծել, պիտի յայտնուի քաղաքական ճահճացման մէջ, ինչ որ անխուսափելիօրէն պիտի առաջնորդէ անոր քաղաքական դրամագլուխի կորուստին: Բացառուած չէ, որ այդ խորքային հարցերուն լուծում գտնելու անկարողութեան կամ դժկամութեան պարագային ան ստեղծէ արհեստական հարցեր, որոնք սակայն իր քաղաքական «հոգեվարքը» երկարաձգելու պիտի ծառայեն միայն: Գազաթին հասնիլը դժուար է, սակայն այդտեղ մնալը՝ շատ աւելի դժուար:

Միւս կողմէ, նախագահական ընտրութեան արդիւնքը եկաւ ցոյց տալու, որ Էրտողանին իբրեւ այլընտրանք այլ իսլամական մը՝ Իսլամական համագործակցութեան կազմակերպութեան նախկին ընդհանուր քարտուղար Էքմէլէտտին Բիսանօղլուի թեկնածութեան առաջադրման Հանրապետական ժողովուրդի եւ Ազգայնական կուսակցութեանց հնարքը հակառակ ազդեցութիւնը տուած է եւ փոխան Էրտողանի ընտրազանգուածէն քուէներ «գողնալու» պատճառ դարձած, որ այդ կուսակցութիւնները իրենց համակիրներուն քուէները կորսնցնեն: Բիսանօղլու յաջողեցաւ միայն քուէներուն շուրջ 38.44 առ հարիւրը ապահովել, երբ զինք առաջադրած երկու կուսակցութեանց 30 մարտի տեղական ինքնակառավարման մարմիններու ընտրութեան ընթացքին ապահոված քուէներու համեմատութեանց գումարը 43.2 առ հարիւր էր:

Հետաքրքրական է նաեւ պարագան քիւրտ թեկնածու Սելահէթթին Տեմիրթաշի, որ ապահովեց շուրջ 4 միլիոն քուէ: Նկատի ունենալով, որ Թուրքիոյ մէջ քիւրտերուն թիւը շուրջ 20 միլիոն է, ան պէտք էր կարենար առնուազն Բիսանօղլուի ապահոված քուէներուն մօտ թիւ մը ապահովել: Ան այդ մէկը չյաջողեցաւ կատարել, բայց եւ այնպէս ինքզինք հաստատեց իբրեւ Թուրքիոյ մէջ անիրաւուածներուն պաշտպանը եւ քրտական հարցի լուծման մէջ կարեւոր դերակատար մը:

ՎԱՀՐԱՍ ԷՄՄԻԵԱՆ

ՏԵՍԱԿԷՏ

Միևնոյն Համախմբուածութեամբ Նաեւ՝ Տեղեկատուականը

Ինչպէս ակնկալելի էր Մոսկի եռակողմ հանդիպումէն ետք, շատ արագ նկատուեցաւ լարուածութեան նուազում թէ՛ Արցախ-Ազրպէյճան շփման գիծին եւ թէ՛ Հայաստանի Հանրապետութիւն – Ազրպէյճան պետական սահմանագիծին վրայ: Եթէ ընդունինք քաղաքական այն վարկածը, որուն հիմամբ Մոսկի եռակողմ հանդիպումով նախագահ Փութինը ընդգծեց Ռուսիոյ գերմիջնորդ

ըլլալու հանգամանքը եւ բանակցային դէկը իր ձեռքին պահելու փաստը, ապա այնտեղ արծարծուած բացառապէս խաղաղ միջոցներով տագնապին լուծում բերելու առաջադրանքը, գէթ որոշ ժամանակի համար պետք է առարկայանար: Նախապատերազմական վիճակի մթնոլորտի ստեղծումը պարզապէս պետք էր գերմիջնորդի հանգամանքի դերակատարութիւնը ցուցադրելու համար եւ ըստ այնմ ուղերձներ յղելու: Պաքուն ալ պիտի գիտակցէր այս բոլորէն ետք, թէ հիմա առաջադրանքը թայմ առութ առնելն էր եւ նմանատիպ տարողութեամբ գործողութիւններու չձեռնարկելը:

Այս մէկը որեւէ ձեւով չի նուազեցնէր հայկական ռազմական գործօնի դերը, որ փաստուեցաւ նախաստիակական շրջանին: Ներթափանցման փորձերը ոչ միայն ետ մղուեցան, այլ ստացան համարժէք պատասխաններէն աւելին: Հակառակորդը համոզուեցաւ, որ գործ ունի իրօք մարտունակութեամբ յատկանշուող բանակի հետ, որ թոյլ չի տար իր սահմանէն ներս ներթափանցման որեւէ փորձ:

Հայոց բանակի ցուցաբերած պատշաճ եւ արհեստավարժ հակադարձութիւններուն մասին պիտի շարունակուի գրուիլ տակաւին: Արժէ այս բոլորին մէջ կեղրոնանալ ներազգային այն արտակարգ կարեւոր երեւոյթին վրայ, որ շատ արագ ձեւաւորուեցաւ եւ իբրեւ մթնոլորտ, եւ իբրեւ ընդհանուր հոգեբանութիւն, եւ գիտակցական մակարդակ հայրենիքի մէջ: Կարելի է ըսել, որ երկար ժամանակէ ի վեր նման մթնոլորտ չէր գոյացած հայրենիքի պետական, քաղաքական եւ հասարակական շրջանակներուն մօտ: Ստեղծուած իրավիճակը շատեր համեմատեցին 88-եան օրերու ստեղծուած համազգային տրամադրութիւններուն հետ: Գուցէ նոյնացման փորձը շատ համոզիչ չթուի, այսուհանդերձ կարելի չէ չնկատել, որ այո՛, դրական առումով արտակարգ իրավիճակ ստեղծուեցաւ հայկական սահմանէն ասդին:

Ազգային ժողովի խմբակցութիւններու միացեալ յայտարարութիւնը, իշխանամետ եւ ընդդիմադիր պատգամաւորներու եւ քաղաքական գործիչներու սահմանամերձ շրջաններ մեկնումը, սահմանապահ զինուորին կողքին ըլլալը, տակաւին՝ բազմաթիւ կամաւորներու

դեպի սահման մեկնումի պատրաստակամությունն ու այդ ուղղությամբ առնուած քայլերը, պարզապէս օրինակներ են ստեղծուած միակամ այդ մթնոլորտի առարկայացման:

Բարացուցական էր հայրենի մտաւորականութեան ամէնէն փայլուն դէմքերէն եւ տարիներ շարունակ Դաշնակցութեան ղեկավարութեան մաս կազմած Ռուբէն Յովսէփեանի բնութագրումը. «Տեսա՛ք, թէ մի ակնթարթում Հանրապետութիւնը ինչպէս վերածուեց Հայրենիքի»:

Ա՛յս է հայկական կողմի անյաղթահարելի առաւելութիւնը: Այս պարագային, մեր հակառակորդը ունի այլ առաւելներ. քարիտ, ծով, փեթրոտոլար, քանակ, միջոցներ: Չունի սակայն հիմնականը՝ սեփական հայրենիքի համար մղուող պատերազմի անմնացորդ նուիրուելու պատրաստակամութիւնը: Եւ չունի ա՛յս առաջադրանքին շուրջ անվերապահ համախմբուելու կամքը:

Հայկական համախմբուածութեան ընդհանուր մթնոլորտին մէջ այս հանգրուանին ներգրաւուեցաւ նաեւ հայկական տեղեկատուադաշտը: Առաջին անգամ ըլլալով քննադատութեան, բացայայտումի, դատապարտանքի սլաքները միանշանակ ուղղուեցան հակառակորդին եւ զօրակցութիւնը արձանագրուեցաւ համընդհանուր՝ պետական համապատասխան գերատեսչութիւններուն:

Լարուածութեան նուագումին առընթեր, կը թուի, որ մեր տեղեկատուադաշտը վերստին սկսած է ենթարկուիլ փորձութիւններու՝ տեղ տալով հակառակորդի քարոզչամեքենային պատկանող արտադրութիւններու պատճէնահանումներուն:

Զմոռնանք. ընդամենը թայմ առութ է, որ առնուած է Պաքուի կողմէ: Եւ թայմ առութը զուտ ռազմական գործողութիւններուն կը վերաբերի: Մինչ, կ'ահագնանան ապատեղեկատուական ներթափանցման գործողութիւնները: Անոնք պետք չէ հատեն հայկական տեղեկատուադաշտի սահմանը, ճիշդ այնպէս, ինչպէս չկրցան հատել հայկական պետական սահմանը:

Երբ հակառակորդին կողմէ ռազմական թէ տեղեկատուական յարձակողապաշտ մօտեցում կայ, պաշտպանողական համակարգը իր բոլոր բաժանմունքներով ամէն բանէ առաջ համախմբուելու եւ համախմբելու ահագանգը կը հնչեցնէ: Այդպէ՛ս շարժեցաւ հայկական կողմը պետական, քաղաքական եւ հասարակական առումներով: Պատճառ չկայ, որ նոյն վարքագիծին չհետեւի եւ նոյնպէս չշարժի նաեւ տեղեկատուական բաժինը:

«Ա.»

ԼՈՒՐԵՐ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐԷՆ

**Յունաստանի Առաջնորդ Խորեն Արք.
Տողրամաճեան Կ'այցելէ Արեւմտեան Թեմ**

30 Յուլիսին Լոս Անճելըս գտնուող Յունաստանի հայոց թեմի առաջնորդ Խորեն արք. Տողրամաճեան այցելեց Ազգային առաջնորդարան եւ դիմաւորուեցաւ թեմի առաջնորդ Մուշեղ արք. Մարտիրոսեանի կողմէ: Երկու հոգեւոր առաջնորդները խորհրդակցութիւն ունեցան զոյգ թեմերը յուզող հարցերու շուրջ:

Առաջնորդ Մուշեղ արք. Մարտիրոսեանի հրաւերով, կիրակի, 3 Օգոստոսին, Խորեն արք. Տողրամաճեան Ս. պատարագ մատուցեց Հովիվուտի Ս. Կարապետ Մայր եկեղեցոյ մէջ:

Յայտնենք, որ Ազգ. առաջնորդարանի «Եկեղեցին հայկական» պատկերասփիւռի յայտագիրը նաեւ հարցազրոյցով մը պիտի հիւրընկալէ հիւր առաջնորդը:

**Գեղարուեստական Երեկոյ՝
Մասնակցութեամբ
Ա.Ք.Ե. Ճեմարանի Աշակերտութեան**

Ազգային Քարէն Եփփէ Ճեմարանի Շրջանաւարտից միութեան վարչութիւնը, հաւատարիմ իր առաքելութեան, արտադպրոցական աշակերտական ձեռնարկները կարեւոր համարելով եւ նոր սերունդներուն մէջ հայ մշակոյթին հանդէպ սերը վառ պահելու միտումով, արհամարհելով ներկայ պայմաններն

ու քաղաքի անապահով վիճակը, 6 եւ 13 Յուլիսին Հալէպի «Գեորգ Եսայեան» սրահին մէջ կազմակերպեց գեղարուեստական երեկոյթ մը՝ վարժարանի 10-րդ եւ 11-րդ կարգերու աշակերտութեան մասնակցութեամբ:

Ճեմարանականները խանդավառ մթնոլորտ ստեղծեցին օտար եւ հայկական պարերու, զանազան երգերու եւ ասմունքի ներկայացումներով:

Այս առիթով Ազգ. Քարէն Եփփէ Ճեմարանի Շրջանաւարտից միութեան վարչութիւնը շնորհակալութեան եւ երախտագիտութեան խօսք ուղղեց վարժարանի խնամակալութեան, տնօրէնութեան՝ անոնց մնայուն քաջալերանքին համար:

Աւարտին խօսք առաւ Ճեմարանի տնօրէն Յակոբ Քիլեճեան, որ շեշտեց, թէ այնքան աստէն որ այսքան մեծ թիւով Ճեմարանականներ կը շարունակեն իրենց ուսման կողքին աշխուժ գործունէութիւն ծաւալել՝ հակառակ Հալէպի մէջ տիրող աննկարագրելի տագնապին, հալէպահայ գաղութը անսասան պիտի պահէ վերականգնումի իր յոյսն ու հաւատքը:

Գրականագետ Պօղոս Մնապեանի Մահուան Քառասունօրին Առիթով Հոգեհանգստեան Արարողություն

Մեծանուն գրող, գրական քննադատ ու սիրուած ուսուցիչ Պօղոս Մնապեանի մահուան քառասունօրին առիթով հոգեհանգստեան արարողութիւնը տեղի ունեցաւ 20 Յուլիսին, Սան Ֆրանսիսքոյի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. պատարագի:

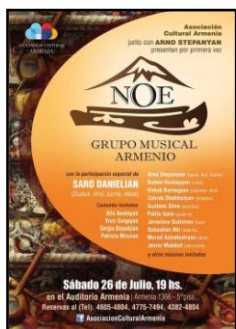
Հոգեհանգստեան արարողութեան ներկայ էին հանգուցեալի հարազատներէն դուստրն ու փեսան՝ Կարինէ եւ Սազօ Փանոսեաններ, որդին ու հարսը՝ Գալէ եւ Լիլիթ Մնապեաններ, Պ. Մնապեանի համաքաղաքացիները, կուսակցական ընկերները ու համակրողներու ստուար բազմութիւն մը. անոնք եկած էին իրենց վերջին յարգանքի տուրքը մատուցելու հանգուցեալի յիշատակին:

Սրբոց Նահատակաց Եկեղեցւոյ Ընտանեկան Երեկոն

25 Յուլիսին, Սրբոց Նահատակաց եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ տեղի ունեցաւ «Ընտանեկան երեկոյ»:

Օրուան հանդիսավար Կրեկ Մարթայեանի բարի գալուստի խօսքէն ետք եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ Ռազմիկ քինյ. Խաչատուրեան կատարեց սեղանի օրհնութիւնը եւ փոխանցեց իր սրտի խօսքը: Ապա հոգաբարձութեան ատենապետ Լեւոն Արապեան, խօսք առնելով՝ հոգաբարձութեան անունով շնորհակալութիւն յայտնեց բոլորին, որ քաջալեր հանդիսացան եկեղեցւոյ հիմնադրութեան 51-ամեակի այս առաջին ձեռնարկին:

«Նոյ» Խումբի Հայկական Ժողովրդական Երաժշտական Ելոյթը

26 Յուլիսին, Պուէնտս Այրեսի Փալերմօ թաղամասի «Արմենիա» սրահին մէջ տեղի ունեցաւ «Նոյ» երաժշտական խումբին ելոյթը, որ քանի մը ժամ շարունակ հնչեցուց հայկական ժողովրդական երաժշտութիւն:

«Նոյ»-ի անդամներէն եւ համերգի կազմակերպիչ Առնօ Ստեփանեան յայտնեց, որ համերգի նպատակը հայկական երաժշտութեան տարածումն է՝ աւելցնելով, որ նման համերգներու առկայութիւնը յատկապէս կարեւոր է փոքրիկներու համար, որոնք հեռու են Հայաստանէն եւ անոնց կապը հայկական մշակոյթին հետ աւելի տկար է: Ան նկատել տուաւ, որ հայկական ժողովրդական երաժշտութիւնը շատ նման է արժանթինեան ժողովրդական երաժշտութեան եւ իրենք կը փորձեն միաձուլել կշռոյթներն ու ոճերը եւ ներկայացնել հայկական ժողովրդական ստեղծագործութիւններ՝ նոր գործիքաւորումով:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

Ուաշինգթոն Եւ Անգարա Համաձայնած Են Սուրիոյ Եւ Իրաքի մարդասիրական Օգնութիւն Յատկացնելու Հարցին Մէջ Համագործակցելու

ԻԹԱԼ-ԹԱՍՍ կը հաղորդէ, որ Միացեալ Նահանգներու նախագահ Պարաք Օպամա եւ Թուրքիոյ նորընտիր նախագահ Ռեճեփ Թայիփ Էրտողան 12 Օգոստոսին հեռաձայնային հաղորդակցութեան մը ընթացքին համաձայնութիւն գոյացուցած են Սուրիոյ եւ Իրաքի բնակչութեան մարդասիրական օժանդակութիւն յատկացնելու հարցին մէջ համագործակցելու:

Սպիտակ տունը յայտնած է, որ Օպամա հեռաձայնած է Էրտողանին՝ «երկրի նախագահ ընտրուելուն առիթով շնորհատրելու համար»: Օպամա նշած է, որ Էրտողան, որ առաջին ժողովրդային քուէարկութեամբ նախագահական ընտրութեան մէջ յաղթանակ արձանագրած է, «պատմական կարելիութիւն ունի Թուրքիոյ հետագայ զարգացման համար»:

«Նախագահը եւ վարչապետը նշած են երկու երկիրներու համագործակցութեան կարելիութիւնը Սուրիոյ, Իրաքի եւ ահաբեկչական սպառնալիքին դիմադրելու հարցին մէջ», կը նշուի հաղորդագրութեան մէջ:

Ֆրանսայի նախագահ Ֆրանսուա Հոլլանտ յայտարարեց. «Ֆրանսա յառաջիկայ ժամերուն Իրաքի քիւրտերուն զէնք պիտի մատակարարէ ՏԱՀԵՇ-ը դիմակայելու համար իրենց խնդրանքին հիմամբ»: Միացեալ Նահանգներու արտաքին գործոց նախարար Ճոն Քերրի իր կարգին յայտնեց, որ Ուաշինգթոն հիւսիսային Իրաքի մէջ ՏԱՀԵՇ-ի կողմէ պաշարուած քաղաքայիններուն «անմիջական» տեղափոխման ընտրանքը կը սերտէ: Նշենք, որ Միացեալ Նահանգներ հիւսիսային Իրաքի քրտական շրջան ուղարկեց 100-էն ատէի յաւելեալ զինուորական խորհրդատուներ:

Ֆրանսայի եպիսկոպոսներու խորհրդածողովը իր կարգին կոչ ուղղեց Իրաքի մէջ քրիստոնէաներուն ու եզիտիներուն օժանդակելու համար «ուժի կիրարկման»: Խորհրդածողովի բանբեր Պեռնար Պոտլեն պատասխանելով այն հարցումին, որ նշեալ փոքրամասնութիւնները ցեղասպանութեան կ'ենթարկուին, ըսաւ. «Այո՛, հաստատ»: Ան նշեց, որ Եւրոպական Միութեան քայլերը «բաւարար չեն»:

ՄԱԿ-ի մօտ Վատիկանի դէտ Սիլվանօ Թոմասի եպիսկոպոսը իր կարգին «Վատիկանի ձայնասփիւռ»-ին հետ հարցազրոյցի մը ընթացքին նշեց, որ հիւսիսային Իրաքի մէջ մարդասիրական աղէտին վերջ տալու համար «ահաբեկիչներուն դէմ զինուորական միջամտութիւն մը կրնայ անհրաժեշտ ըլլալ»:

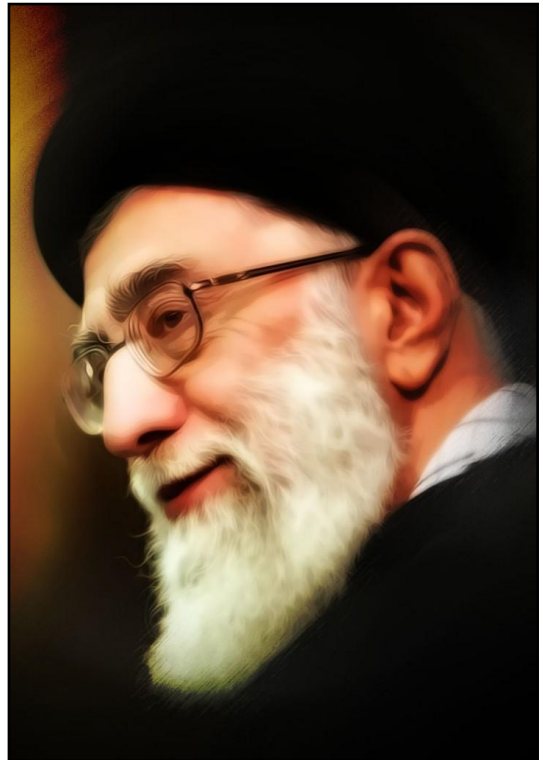
Միւս կողմէ, Իրաքի նախկին վարչապետ Նուրի Մալիքի բոլորին կոչ ուղղեց՝ երկրին գերագոյն դատարանի որոշումը ընդունելու՝ նշելով, որ Հայտար Ապատիի վարչապետ նշանակումը «(սահմանադրական) վտանգաւոր խախտում մը կը նկատուի եւ անարժէք է»:

Խամենեյի. «Ամերիկայի Հետ Բանակցիլը Մեզի Օգուտ Չի Բերեր, Այլ Կը Վնասէ»

Իրանի գերագոյն հոգեւոր պետ այսօրվա Ալի Խամենեյի յոյս յայտնեց, որ նոր վարչապետի մը ընտրութենէն ետք Իրաքի մէջ քաղաքական ճգնաժամը լուծուի, ինչպէս նաեւ կազմուի նոր կառավարութիւն մը, որպէսզի Իրաքի մէջ սադրանք յառաջացնողները «ստանան դաս մը, որ երբեք պիտի չմոռնան»:

Խամենեյի ըսաւ, որ «Ամերիկայի հետ բանակցիլը մեզի օգուտ չի բերեր, այլ կը վնասէ: Անոր հետ բանակցութիւնը շատ յատուկ նիւթերու շուրջ կ'ըլլայ»՝ աւելցնելով. «Ամերիկայի հետ հիւլէական հարցով բանակցութիւնը օգտակար չեղաւ, իսկ ամերիկեան կեցուածքը աւելի թշնամական եղաւ»:

Իրանի գերագոյն հոգեւոր պետը ողջունեց իսլամ ժողովուրդի հարցերը, մասնաւորաբար Պաղեստինի եւ Լիբանանի հարցերը անկեղծ ու յստակ կերպով պաշտպանելու իրանեան դիւանագիտութեան կեցուածքները:

Մաքսային Միութիւնը Կ'ուսումնասիրէ Եգիպտոսի Հետ Ազատ Առեւտուրի Գօտի Ստեղծելու Հաւանականութիւնը

«ՌԻԱ Նովոսթի»՝ վկայակոչելով Ռուսիոյ նախագահ Վլադիմիր Փութինի յայտարարութիւնը, կը հաղորդէ, որ Մաքսային միութեան անդամ երկիրները կ'ուսումնասիրեն Եգիպտոսի հետ ազատ առեւտուրի գօտի ստեղծելու կարելիութիւնը:

Փութին այդ մասին յայտարարած է Մոսկի մէջ Եգիպտոսի նախագահ Ապտել Ֆաթահ Միսիի հետ բանակցութիւններէն ետք: Ան այս քայլը որակած է «կարեւոր համաձայնութիւն»:

Մաքսային միութեան ծիրին մէջ Եգիպտոսի եւ Ռուսիոյ տնտեսական համագործակցութեան հեռանկարները նախապէս քննարկուած էին մարտին՝ Եգիպտոսի եւ Ռուսիոյ միջեւ առեւտրական-տնտեսական եւ գիտական համագործակցութեան յանձնախումբի մակարդակին վրայ:

Մարկվելաշվիլի Եւ Էրտողան Կը Յայտարարեն. «Թուրքիա-Վրաստան-Ազրայէճան Համագործակցութիւնը Պիտի Շարունակուի»

«Կրուզիա օնլայն» կայքը կը հաղորդէ, որ Վրաստանի նախագահ Կեռքի Մարկվելաշվիլի եւ Թուրքիոյ նորընտիր նախագահ Ռեճեփ Թայիփ Էրտողան երեքշաբթի օր տեղի ունեցած հեռաձայնային հաղորդակցութեան մը ընթացքին քննարկած են երկու երկիրներու համագործակցութեան եւ յառաջիկային Կալեսի մէջ տեղի ունենալիք ՕԹԱՆ-ի վեհաժողովի հարցերը:

Մարկվելաշվիլի անգամ մը եւս շնորհաւորած է Էրտողանը Թուրքիոյ նախագահ ընտրուելուն առիթով:

Վրաստանի նախագահի մամլոյ ծառայութիւնը հաղորդած է. «Երկու երկիրներու ղեկավարները քննարկած են երկու երկիրներու բազմակողմ յարաբերութիւններուն խորացման անհրաժեշտութեան հարցը: Անոնք յատուկ ուշադրութիւն դարձուցած են Վրաստանի, Թուրքիոյ եւ Ազրայէճանի միացեալ ջանքերով իրականացուող ծրագիրներուն:

«Ինչպէս նշուած է զրոյցի ընթացքին՝ ընթացիկ ծրագիրները պիտի շարունակուին, իսկ երկու երկիրներուն միջեւ յարաբերութիւնները ալ աւելի պիտի ընդլայնին»:

Ֆրանսա Ռուսական Պատժամիջոցներուն Պատճառով Օգնութիւն Կը Խնդրէ Եւրոպական Միութենէն

«ՌԻԱ Նովոսթի» լրատու գործակալութիւնը կը հաղորդէ, որ Ֆրանսա դիմած է Եւրոպական յանձնաժողովին՝ խնդրելով համապատասխան միջոցառումներ ձեռնարկել՝ սննդամթերքի ներմուծումը արգիլելու Ռուսիոյ որոշումին հետեւանքներուն դէմ պայքարելու համար:

Յայտարարութիւնը կատարուած է, երբ Ֆրանսայի նախագահը հանդիպում ունեցած է սննդամթերքի ֆրանսացի արտադրողներու հետ, որոնք լրջօրէն մտահոգուած են ռուսական արգելքի

հետեւանքներով:

Յայտարարութեան մէջ կ'ընդգծուի «Ղեպի Ռուսիա եւրոպական եւ ֆրանսական արտաձումներու կարեւորութիւնը», ինչպէս նաեւ կը հաղորդուի, որ Եւրոպական յանձնաժողովը որոշած էր յատուկ ուշադրութիւն դարձնել պտուղ եւ բանջարեղէն արտադրողներուն, որոնք արդէն դժուարութիւններ ունին շուկային մէջ:

Յիշեցնենք, որ Ռուսիան, ի պատասխան իր երկրին դէմ կիրարկուող պատժամիջոցներուն, որոշած էր մէկ տարիով դադրեցնել Միացեալ Նահանգներէն, Եւրոպական Միութենէն, Քանադայէն, Աւստրալիայէն եւ Նորվեկիայէն սննդամթերքի ներածումը:

ՏՕՆԱԿԱՆ

Խաղողօրհնէք – Աստուածածնի Վերափոխման Օր

Ս. Աստուածածնի վերափոխման կամ խաղողօրհնէքի տօնը Հայ Առաքելական եկեղեցւոյ հինգ տաղաւարներէն մէկն է, որ կը նշուի ամէն տարի Օգոստոս 15-ի ամենամօտ կիրակին:

Աւանդութեան համաձայն, այդ օրը մարդիկ եկեղեցի կը տանին խաղողի առաջին բերքը: Օրհնուած բերքը կը բաժնուի հաւատացեալներուն եւ պարտադիր է, որ խաղողը համտեսուի միայն օրհնուելէն ետք:

Կարգ մը ազգագրագէտներու համաձայն, խաղողօրհնէքի աւանդութիւնը կու գայ նախաքրիստոնէական ժամանակաշրջանէն եւ կապուած է Նաւասարդի տօնին հետ: Խաղողօրհնէքը անցեալին եղած է պտղաբերութեան եւ մայրութեան աստուածուհի՝ Անահիտի փառաբանման օրը: Այդ օրը մարդիկ մատաղ կ'ընէին եւ Անահիտին կը գոհաբերէին իրենց առաջին բերքը:

Խաղողի օրհնութենէն բացի, կը կազմակերպուէին տօնական երգ, պար եւ խաղեր: Ճոխ սեղաններ կը սարքուէին աւանդական պտուղներով եւ ուտեստներով:

Հետագային, քրիստոնէական շրջանին, խաղողօրհնէքի տօնը եկեղեցին միացուց Աստուածածնի վերափոխման տօնին: Եկեղեցին կ'օրհնէ միայն խաղողը, որովհետեւ անիկա կը համարուի ազնուագոյն պտուղներէն մէկը եւ խաղողէն է, որ կը պատրաստուի պատարագի գինին, որ կը խորհրդանշէ Քրիստոսի արիւնը:

Աստուածածնայ տօնին յաջորդող օրը մեռելոց է: Բոլոր եկեղեցիներուն մէջ հանգուցեալներու հոգիներուն խաղաղութեան համար հոգեհանգստեան պատարագ կը մատուցուի, որմէ ետք հաւատացեալները կ'այցելեն իրենց հարազատներուն շիրիմները:

Ըստ Հայաստանեայց Առաքելական եկեղեցւոյ, Աստուածածնի վերափոխման տօնին տօնելի են՝ Մարիամ, Մարօ, Մարի, Տիրուհի, Սրբուհի, Թագուհի, Լուսիկ, Արեգ, Արեւիկ, Աղաւնի, Մարգարիտ, Նազելի, Պերճուհի, Արշալոյս, Գեղանի... անունները:

Անահիտ Աստուածուհին

Անահիտ հայերու մայրութեան, զգաստութեան եւ պտղաբերութեան աստուածուհին է: Անահիտը Արտաշատ քաղաքի հովանաւորողն էր, հայերու գերագոյն աստուածուհին: Անիկա նաեւ կոչուած է Մեծ Տիկին, Ոսկեմայր, Ոսկեծղի, Ոսկեմատն: Անահիտի գլխաւոր տաճարը կը գտնուէր Եկեղեաց գաւառի Երիզա աւանը, այդ պատճառով ալ ամբողջ գաւառը կոչուած է Անահտաւան:

Անահիտին նուիրուած մեհեաններ կային նաեւ Արտաշատի, Արմաւիրի, Քաջարանի, Անահտաձորի, Աշտիշատի, Վասպուրականի եւ այլ վայրերու մէջ:

Անահիտի բոլոր տաճարներն ու արձանները անխնայ ոչնչացուած են: 19-րդ դարուն Փոքր Հայքի Սատաղ քաղաքին մէջ յայտնաբերուած է Անահիտի պրոնգաձոյլ դիմաքանդակը, որ ներկայիս կը գտնուի Լոնտոնի թանգարանը: 1968-էն անոր կրկնօրինակը կը գտնուի Հայաստանի պատմութեան թանգարանը:

Սովորութիւն էր Անահիտի տօնը մեծ շուքով տօնել ապրիլ 6-ին՝ որպէս մայրութեան օր, եւ Օգոստոս 15-ին՝ որպէս առաջին բերքի գոհաբերութեան օր՝ խաղողօրհնէքի տօն:

ԿՆՈՋԱԿԱՆ

Ճիշդ Եւ Միայն Կարծիքներ

Աշխարհի չորս ծագերուն տարեկան թոներով ուտելիք կը թափուի աղբամաններուն մէջ, այս անընդունելի վատնումին առաջքը կարելի է առնել, եթէ մեզմէ իւրաքանչիւրը աւելի ուշադիր ըլլայ ուտելիքներու պահպանման ձեւին:

1- Թելադրելի է սառած ուտելիք մը հալեցնելու համար զայն սառցարանէն ուղղակի դուրս հանել եւ սենեակի ջերմաստիճանով պահել:

ՄԽԱ՛Ն. սառած ուտելիք մը հալեցնելու լաւագոյն ձեւը զայն սառցարանէն սառնարանին վարի բաժինը փոխադրելն է: Հալելու գործընթացը կրնայ տեւել քանի մը ժամ կամ ամբողջ գիշեր մը՝ նայած ուտելիքին ծաւալին եւ տեսակին: Այլ միջոց մը՝ մանրալիքը, եթէ կ'աճապարէք, կրնաք ուտելիքը քանի մը վայրկեանի ընթացքին հալեցնել մանրալիքի միջոցով:

Ի մտի ունեցէք, որ 5 աստիճանէն սկսեալ մանրէներ կը բազմանան ուտելիքներուն մէջ, հետեւաբար սենեակի ջերմաստիճանով ուտելիք դուրս մի՛ ձգէք: Չմոռնաք նաեւ, որ սառած եւ հալած ուտելիք մը կարելի չէ կրկին սառցարանը դնել՝ ուրիշ առիթով մը ուտելու համար:

2- Ուտելիքները կարելի է տարիով սառցարանը պահել:

ՄԽԱ՛Ն. ոչ բոլոր ուտելիքները: Միջազգային առողջապահութեան չափանիշներով պտուղներն ու բանջարեղէնները կարելի է 1 տարի սառցարանը պահել: Միսերը, նայած տեսակին, կարելի է պահել 1-10 ամիս: Ձկնեղէններն ու ծովային պտուղները առաւելագոյնը 6 ամիս կարելի է պահել, իսկ լազանիան, թարթերը եւ եփուած կերակուրները՝ 1-10 ամիս:

3- Ուտելիքներու աւելցածները սառնարանը կարելի է պահել 2-3 օր:

ՃԻ՛ՇԴ. ուտելիքներու աւելցածները կարելի է սառնարանը ապահով պահել առաւելագոյնը 3 օր: Զանոնք պէտք է տեղաւորել կափարիչով օժտուած ամաններու մէջ եւ զետեղել սառնարանին վերի դարանին վրայ:

4- Կաթնեղէնները եւս կարելի է սառեցնել:

ՃԻ՛ՇԴ. կաթը, կարագը, սերը, պանիրն ու մածունը կարելի է սառեցնել մինչեւ 6 ամիս: Ասոնցմէ ոմանք՝ մածունը, սերը հալելէ ետք կրնան կորսնցնել իրենց սահուն, ողորկ կազմուածքը՝ առանց սակայն վնասակար դառնալու:

5- Պտուղներուն եւ բանջարեղէններուն պահպանման տեւողութիւնը կը տարբերի ըստ տեսակի:

ՃԻ՛ՇԴ. կեռասը, ծնեբեկը, սունկն ու խաղողը կարելի է սառնարանը պահել 3-5 օր: Մալորը, լոլիկը, հազարը, վարունգը եւ կանաչ սոխը սառնարանին մէջ կը դիմանան մէկ շաբաթ, ճակնդեղն ու կաղամբը՝ 2-3 շաբաթ: Խնձորը ամէնէն երկար դիմացող պտուղն է. անիկա սառնարանին մէջ իր թարմութիւնը կը պահէ մինչեւ 6 ամիս: